

Roadmap Sustainability 2021-2026

Sustainable buildings

30% CO₂ reduction

Interdisciplinary research

25% renewable energy

100% sustainable procurement

Sustainability in education

Diversity & inclusion

Less flying and CO₂ compensation

Circular residual waste

14% less water use

Biodiversity

Sustainability communication network

Behaviour & participation

95% waste separation

Sustainable travel & transport

Fossil free logistics

60-95% plantbased and vegetarian

Motivated, vital & competent employees

Inleiding

Duurzaamheid is een van de kernwaarden van de Rijksuniversiteit Groningen. Dit houdt in dat de RUG als maatschappelijk verantwoorde instelling zich het doel heeft gesteld om duurzame ontwikkeling in alle facetten van de universiteit te integreren. Duurzaamheid is niet alleen onderdeel van Onderwijs & Onderzoek, maar ook van de bedrijfsvoering van de universiteit. De RUG voelt zich verantwoordelijk voor toekomstige generaties en een duurzame samenleving. De universiteit werkt hiervoor samen met regionale partners en levert regionaal, nationaal en internationaal een actieve bijdrage aan het versterken en delen van kennis over het thema duurzaamheid.

Evaluatie Roadmap 2015-2020

De Green Office heeft de afgelopen 5 jaar op basis van de Roadmap Duurzaamheid 2015-2020 gewerkt aan de duurzame doelstellingen en ambities van de RUG. De in de Roadmap gestelde ambities zijn de drijvende kracht geweest bij uitvoering en het beleid voor duurzaamheid binnen de RUG. Hoewel de RUG tot de koplopers op het gebied van duurzaamheid behoort, maakt duurzaamheid nog geen onderdeel uit van het "DNA" van de organisatie en zijn nog niet alle doelstellingen (en wettelijke verplichtingen) uit de Roadmap 2015-2020 gehaald (gemiddeld genomen 60%). Het grotere bewustzijn op gebied van duurzaamheid heeft nog niet geleid tot een integrale vertaling naar de betreffende RUG-brede processen. Beslissingen worden nog te vaak genomen zonder dat duurzaamheid daarin is meegewogen.

Om haar (wettelijke) doelstellingen te halen op de langere termijn en om in de toekomst tot de koplopers te blijven behoren, zal er ingezet moeten worden op nieuwe duurzame ambities voor de periode 2021-2026.

Nieuwe ambities Roadmap 2021-2026

Alle aspecten van duurzaamheid met elkaar verweven in het DNA van de universiteit.

Op basis van nieuwe wetgeving op het gebied van duurzaamheid, het Klimaatakkoord Nederland, de door de Verenigde Naties in 2015 opgestelde Sustainable Development Goals en de (nog niet) behaalde resultaten uit de afgelopen periode, heeft de Green Office in samenwerking met verschillende partners binnen de RUG, zoals het Facilitair Bedrijf, VGI, de Klankbordgroep Duurzaamheid, verschillende academici en de afdeling HR, een nieuwe Roadmap Duurzaamheid voor de periode 2021-2026 opgesteld. Het referentiejaar van de nieuwe ambities is 2019, dit in verband met de afwijkende cijfers van 2020. De nieuwe Roadmap loopt synchroon met de planperiode van het nieuwe Strategisch Plan van de RUG en

gaat daarvan onderdeel uitmaken. De voortgang wordt jaarlijks gerapporteerd en maakt onderdeel uit van de PDCA¹ cyclus van de RUG.

De nieuwe duurzame ambities zijn samengevoegd in één visueel overzicht en worden per ambitie kort toegelicht in dit memo. De ambities zijn wederom geformuleerd op het gebied van Planet (de groene kant van duurzaamheid), Performance (duurzaamheid in Onderwijs & Onderzoek) en People (Duurzame Inzetbaarheid en ontwikkeling van medewerkers), maar worden ook gelinkt aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.

Sustainable Development Goals (SDG's)

De 17 door de Verenigde Naties geformuleerde SDG's zijn samen met de Roadmap duurzaamheid leidend voor de duurzame ambities van de RUG. Met behulp van de SDG's wil de RUG inzetten op nieuwe inzichten en oplossingen voor duurzaam onderwijs, onderzoek en maatschappelijke ontwikkelingen. De SDG's gaan niet alleen een grotere rol spelen in het onderwijs en onderzoek van de RUG, maar zullen ook in de bedrijfsvoering van de universiteit worden nagestreefd. De RUG streeft daarbij naar een dynamische en vitale organisatie en wil haar footprint verkleinen. In de visualisatie van de nieuwe Roadmap is te zien hoe de SDG's samenhangen met de nieuwe duurzame ambities van de RUG.

Duurzaam gedrag stimuleren

Door gebruik te maken van de kennis die al aanwezig is binnen de universiteit (bijvoorbeeld op het gebied van gedragsverandering en duurzaamheid) kan bewustwording en actieve participatie worden gestimuleerd. Studenten en medewerkers komen niet alleen meer te weten over duurzaamheid binnen de RUG (zowel op het gebied van bedrijfsvoering als onderzoek en onderwijs), maar ook over de manier waarop ze hier zelf aan bij kunnen dragen. Dit zorgt voor een betere verankering van het programma duurzaamheid en een grotere betrokkenheid van medewerkers en studenten én draagt bij aan het realiseren van de duurzame doelstellingen van de RUG waarbij gedrag een grote rol speelt (zoals bijv. mobiliteit en afvalscheiding).

Samenwerking en communicatie

Bijdragen aan een duurzame samenleving is een van de kernwaarden van RUG. Om dit zichtbaar te maken en maximaal uit te dragen is effectieve communicatie over duurzaamheid van groot belang. Om dit te bewerkstelligen is het de ambitie om een intern netwerk duurzaamheidscommunicatie op te zetten, zodat faculteiten, Schools en diensten met elkaar verbonden zijn en de huidige samenwerkingen geïntensiveerd kunnen worden. Samen optrekken in de communicatie over duurzaamheid versterkt de boodschap en vergroot het bereik. Naast een intern netwerk duurzaamheidscommunicatie wordt ook de verbinding gezocht met regionale organisaties, andere universiteiten en de partners binnen de Universiteit van het Noorden.

¹ Plan Do Check Act cyclus.

Online informatievoorziening

De RUG verschijnt jaarlijks in verschillende nationale en internationale rankings op het gebied van duurzaamheid, zoals de Sustainabil, de Green Metric ranking en de Times Higher Education (THE) Impact Ranking. Uit ervaring is gebleken dat de online informatievoorziening een sleutelrol speelt om de inspanningen van de RUG op het gebied van duurzaamheid zichtbaar te maken. Volledige en actuele online informatie kan een maximale score op rankings mogelijk maken en zo bijdragen aan de internationale koploperspositie van de RUG op het gebied van duurzaamheid.

Actuele ontwikkelingen

Door de Corona pandemie is werken en studeren op dit moment anders ingericht dan voorheen. Het is nu nog niet te voorspellen wat de impact hiervan op lange termijn inhoudt en hoe dit zich concreet vertaalt naar de nieuwe ambities en doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Een universiteit met hybride werkvormen (zoals deels online onderwijs en werken op afstand) kan leiden tot:

- energiebesparing door efficiënter gebruik van ruimtes;
- een afname van het aantal kilometers in woon-werkverkeer;
- een vermindering van het aantal vliegbewegingen;
- en als gevolg daarvan het verkleinen van de CO₂ footprint van de universiteit.

Ambities per thema

Voor de centrale thema's *Planet*, *Performance* en *People* en Communicatie zijn de volgende ambities opgesteld. Voor een deel van de ambities is al beleid opgesteld en budget beschikbaar gemaakt. De overige ambities worden na goedkeuring verder uitgewerkt, in samenwerking met de betreffende afdelingen of door de Green Office zelf.

De ambities uit de Roadmap 2021-2026 zijn gelinkt aan de Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties en vertegenwoordigen een groot deel van de verschillende door de VN geformuleerde doelstellingen. Zie hiervoor de **Roadmap Visualisatie**.

PLANET RUG naar een CO₂ neutrale universiteit in 2035

Conform het in mei 2019 uitgebrachte rapport 'Klimaatakkoord Nederland', Routekaart van de Nederlandse universiteiten opgesteld in opdracht van de VSNU, zal de RUG aansluiten bij de doelstellingen uit het klimaatakkoord voor 2030 en 2050, met als uiteindelijk doel de CO₂ uitstoot naar nul te brengen. In 2016 is door de RUG de routekaart 'Groningen Energieneutraal 2035', ondertekend waarin is afgesproken dat de RUG zich conformeert aan de doelstellingen van de Gemeente Groningen, om in 2035 CO₂ neutraal te zijn. Dit betekent dat de RUG onafhankelijk van de afspraken van de VSNU in 2035 CO₂ neutraal moet zijn.

Voor nieuwbouw gelden vanaf 2021 strengere eisen met betrekking tot het energiegebruik, waarmee wordt beoogd om tot bijna energieneutrale gebouwen te komen. In 2050 moet 27% energie zijn bespaard t.o.v 2005 en wordt de resterende energie conform het Klimaatakkoord duurzaam opgewekt. De in tabel 1 genoemde nieuwe ambities zijn daarbij maatgevend voor het nieuwe strategisch huisvestingsplan van de RUG.

In tabel 1 is onderscheid gemaakt tussen ambities conform de wettelijke eisen (geel) zoals aangegeven in de Wet Milieubeheer, en de duurzaamheidsambities specifiek voor de RUG (groen), op basis van haalbaarheid. Voor de ambities in donkergroen is reeds door het CvB een besluit genomen, voor de ambities in lichtgroen wordt nog een besluit gevraagd.

Ambities conform de wettelijke norm (*compliant* Wet Milieubeheer)

CO₂

→ 30% CO₂ reductie in 2025 ten opzichte van 2019.

Energie

- Conform de wettelijke norm 2% energie besparen per jaar;
- Alle kantoren (gebouwen) naar energielabel C in 2023 en Label A in 2030;
- Nieuwbouw en verbouw conform BENG (bijna energieneutrale gebouwen).

RUG ambities (vastgesteld op basis van haalbaarheid)

CO₂

→ CO₂ neutral in 2035

Energie

→ In 2026 25% energie uit eigen hernieuwbare bronnen:

- ◆ 2,5% uit zonnepanelen
- ◆ 22,5% WKO (warmte-koude opslag), gerealiseerd en nieuw.
- Uitvoering geven aan Routekaart VSNU
- ◆ gasloos Zernike 2026
- ◆ BREEAM excellent als ambitieniveau.

Afval

- Eind 2026 wordt 95% van het totale afval (gevaarlijk en niet gevaarlijk) gescheiden;
- 15% reductie van het totale afval in 2026 t.o.v. 2019; (van 29 kg naar 25 kg/medewerker/student)
- Alle restafval circulair in 2026

Biodiversiteit

- Realiseren van ecologisch waardevolle (doelsoortenbeleid) campus en binnenstad locaties van de RUG in 2026

Water

- Afname in hoeveelheid water per gebruiker (medewerker of student) van 5% op de korte termijn ten opzichte van 2019 en in totaal 10% op de lange termijn (2026)

Vervoersmobiliteit

- Werknemers stimuleren slimme en duurzame keuzes te maken in het woon-werkverkeer
- Van 16% CO₂ uitstoot t.g.v. vliegreizen in 2019 naar 10% in 2026 (30% reductie);
- 100% CO₂ compensatie van alle vliegreizen in 2026
- Streven naar fossielvrije logistiek in 2023 vooruitlopend op beleid Gemeente Groningen: emissievrije logistiek in 2025. Dit voorgenomen gemeentelijk beleid uitbreiden van binnenstad naar alle locaties van de RUG

Voeding

- 95% van het vlees is beter leven keurmerk ☆☆☆
- 60-95% van het aanbod in de kantines en catering is vegetarisch of plantaardig (afhankelijk van de locatie)
- Het opzetten van een interdisciplinair Food Living Lab om de transitie naar duurzame voedselsystemen - inclusief plantaardige voeding - te onderzoeken en te faciliteren

Waterstof

- Verkennen toepassingsmogelijkheden van waterstof op het Zerniketerrein.

PERFORMANCE Meer betrokkenheid van studenten, medewerkers en externe partijen bij duurzaamheid

De nieuwe doelen voor onderwijs en onderzoek worden in overleg met de nieuwe *Schools* en in het bijzonder Sustainable Society geformuleerd. Er zijn nieuwe ambities geformuleerd om bottom-up 'groene initiatieven' te stimuleren om studenten en medewerkers te betrekken bij het verduurzamen van de RUG: (1) Ambassadeurs die activiteiten organiseren om de eigen faculteit te verduurzamen (2) Green Committees, kleine interdisciplinaire groepen medewerkers die willen helpen specifieke milieuproblemen op de RUG op te lossen (bv. Plastic afval in labs), (3) Studieverenigingen die subsidies kunnen aanvragen en duurzame labels verkrijgen (4) GO Living Lab-projecten waarbij studenten samenwerken met de GO voor curriculaire projecten over duurzaamheid. Dit zijn de doelen waaraan gewerkt wordt:

Onderwijs

- Uitbreiden van het aantal duurzame studiemogelijkheden (cursussen, living labs);
- Train de trainers, het opzetten van een cursus duurzaam onderwijs voor docenten.
- De onderwijs en onderzoeksgroep van de Klankbordgroep duurzaamheid gaat met faculteiten in gesprek om te bekijken hoe er meer duurzaamheid in het curriculum kan worden opgenomen zonder af te wijken van het inhoudelijke karakter van het onderwijsprogramma.
- Binnen de nieuwe *Schools* komt specifieke aandacht voor duurzaam onderwijs, o.a. in de vorm van nieuw te ontwikkelen interdisciplinaire minoren die toegankelijk zijn voor alle studenten van de RUG.

Onderzoek

- Stimuleren van interdisciplinair onderzoek op het gebied van duurzaamheid.

Bottom-up Betrokkenheid

- In 2026 meer dan 100% toename van actieve deelname van studenten en medewerkers aan 'groene initiatieven':
 - ◆ 250 active ambassadeurs en minstens 4 interdisciplinaire Green Committees
 - ◆ 60 studentenorganisaties betrokken bij Subsidies of Label programma's
 - ◆ 10 Living Lab-projecten van verschillende faculteiten elk jaar

Inkoop

- Vanaf 2021 100% duurzaam inkopen gerealiseerd bij 80% van de nieuwe Europese aanbestedingen;
- Vanaf 2021 duurzame bedrijfsvoering van de (toe)leverancier uitvragen:
 - ◆ Verantwoorde arbeidsomstandigheden, door dit te onderzoeken bij 100%

- ◆ van de nieuwe aanbestedingen en elk jaar een hoger % te bereiken;
- ◆ SROI (Social Return on Investment), door dit te onderzoeken bij 100% van de nieuwe aanbestedingen en elk jaar een hoger % te bereiken;
- ◆ Regionaal inkopen, door bij Meervoudig onderhandse aanbestedingen bij 1 regionale, 1 voorkeursleverancier en 1 andere leverancier offerte te vragen en elk jaar een hoger % te bereiken.

PEOPLE Duurzaam HR beleid voor een dynamische en vitale organisatie

Het duurzame HR-beleid en de uitvoering hiervan worden gedaan door de afdeling HR van de universiteit. De centrale thema's zijn Duurzame Inzetbaarheid en Diversiteit & Inclusiviteit. De belangrijkste speerpunten op dit gebied zijn:

- Medewerkers zijn vakbekwaam, gemotiveerd en vitaal;
- Ontwikkelingsgerichte cultuur bij medewerkers en leidinggevenden;
- Bevorderen van diversiteit en inclusiviteit in de organisatie.

COMMUNICATIE

Bijdragen aan een duurzame samenleving is een van de kernwaarden van RUG. De ambities en doelstellingen op het gebied van communicatie zijn overkoepelend voor *Planet*, *Performance* en *People* en zijn gericht op effectieve duurzaamheidscommunicatie, samenwerking tussen afdelingen en een verbeterde online zichtbaarheid (o.a. met het oog op internationale rankings). Samen optrekken in de communicatie over duurzaamheid versterkt de boodschap en vergroot het bereik.

De ambities op het gebied van communicatie ter ondersteuning van de Roadmap Duurzaamheid 2021-2016 en het duurzaamheidsbeleid zijn:

- Het opzetten van een intern netwerk duurzaamheidscommunicatie om elkaars communicatie over duurzaamheid te versterken en op de hoogte te zijn van ontwikkelingen in afdelingen en faculteiten;
- Verbeteren en actualiseren van online informatie;
- Communicatiecampagnes inrichten op basis van wetenschappelijke inzichten (duurzaamheid en gedrag) en evalueren;
- Het stimuleren van duurzaam gedrag bij medewerkers en studenten en daarmee bijdragen aan duurzame ambities waarin gedrag een grote rol speelt (zoals bijv. afvalscheiding en mobiliteit);
- Het intern verankeren van het programma Integrale Duurzaamheid in de organisatie door hier in de communicatie meer aandacht aan te besteden.

De rol van communicatie in bewustwording en participatie

De belangrijkste thema's voor de communicatie over duurzaamheid zijn bewustwording en participatie. Door gebruik te maken van de kennis die al aanwezig is binnen de universiteit (bijvoorbeeld op het gebied van gedragsverandering en duurzaamheid) heeft de communicatie over duurzaamheid meer impact en kan bewustwording en participatie worden gestimuleerd. Studenten en medewerkers komen niet alleen meer te weten over duurzaamheid binnen de RUG (zowel op het gebied van bedrijfsvoering als onderzoek en onderwijs), maar ook de manier waarop ze hier zelf aan bij kunnen dragen. Dit zorgt voor een betere verankering van het programma duurzaamheid in de universiteit en een grotere betrokkenheid van medewerkers en studenten. Het creëren van bewustwording en het stimuleren van participatie draagt ook bij aan het realiseren van de duurzame doelstellingen van de RUG waarbij gedrag een grote rol speelt.